EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2022/1780,

annettu 4 päivänä toukokuuta 2022,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2020

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2020,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0108/2022),

A. toteaa, että Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen tulo- ja menotaulukon ([1]) mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2020 oli 56 246 722 euroa, mikä merkitsee 18,72 prosentin lisäystä vuoteen 2019 verrattuna; toteaa, että viranomaisen toiminta rahoitetaan unionin rahoitusosuudella (16 765 425 euroa, 29,81 prosenttia), jäsenvaltioiden kansallisten valvontaviranomaisten rahoitusosuuksilla (21 603 906 euroa, 38,41 prosenttia) sekä valvonnan kohteena olevilta organisaatioilta perittävillä maksuilla (15 561 159 euroa, 27,67 prosenttia);

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin toteaa kertomuksessaan Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2020 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että viranomaisen tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2020 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 99,03 prosenttia, mikä merkitsee hienoista 0,92 prosentin vähennystä vuoteen 2019 verrattuna; panee merkille, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 85,51 prosenttia, mikä merkitsee 3,26 prosentin lisäystä edellisvuoteen verrattuna;

2. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen huomautuksen, jonka mukaan viranomainen teki maaliskuussa 2020 kanadalaisen yrityksen kanssa ”datapalveluita koskevan yleissopimuksen”, jonka enimmäiskesto on seitsemän vuotta; panee merkille, että sopimuksen enimmäismäärää ei ilmoitettu selkeästi, mikä heikentää allekirjoitetun sopimuksen läpinäkyvyyttä; panee merkille, että tarkastuksen jälkeen viranomainen ryhtyi korjaaviin toimiin korjatakseen tämän sisäisen valvonnan vakavan puutteen vahvistamalla puitesopimuksen allekirjoituksellaan;

3. toteaa, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksessa huomautetaan, että viranomainen ei soveltanut Euroopan komission delegoiduissa asetuksissa vahvistettua korkoa useiden luottoluokituslaitosten ja kauppatietorekistereiden viivästyneisiin maksuihin, jotka liittyivät niiden vuotta 2020 koskeviin maksuosuuksiin; toteaa, että tulojen ja menojen hyväksyjä ei myöskään vahvistanut saamisten määrää eikä tehnyt virallista päätöstä viivästyskoron (seuraamusmaksun) poistamisesta, vaikka sitä edellytetään varainhoitoasetuksen 101 artiklassa; panee lisäksi merkille, että vuonna 2020 kertyneiden korkojen määrä on 13 601 euroa, mikä viranomaisen mukaan on 0,1 prosenttia kaikista maksuista vuonna 2020; panee merkille korjaavat toimet ja kehottaa viranomaista tiedottamaan tilanteen kehittymisestä vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

4. toteaa, että viranomainen perii asiaan liittyvän maksuja koskevan asetuksen mukaisesti maksuja luottoluokittajilta ja kauppatietorekistereiltä ja että näiden maksujen olisi katettava ainoastaan sellaiset viranomaisen menot, jotka liittyvät perittyihin maksuihin; toteaa kuitenkin, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että perityt maksut ylittivät niihin liittyvät menot, mistä seurasi ylijäämiä; panee merkille, että viranomainen noudattaa komission ohjeita maksujensa budjetointimallista ja pyrkii rajoittamaan ristiinrahoitusta mahdollisuuksien mukaan; panee kuitenkin merkille viranomaisen talousarviorakenteen monimutkaisuuden, joka tekee tämän hyvin vaikeaksi ja rajoittaa viranomaisen kykyä mukautua markkinatapahtumiin valvojana käyttämällä riskiperusteista lähestymistapaa;

([1]) EUVL C 114, 31.3.2021, s. 177.

5. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen huomautuksista merkille, että luottoluokittajilta ja kauppatietorekistereiltä perittävien maksujen seurauksena syntyvät yli- ja alijäämät voivat johtaa toimintojen vuotuiseen ristiinrahoitukseen; toteaa, että viranomaisen olisi löydettävä keino välttää ristiinrahoitus; kehottaa viranomaista tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä asiassa saavutetusta edistyksestä;

6. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen huomautuksista merkille, että viranomainen ei ole koskaan mukauttanut arvioihin perustuvia, vuotta N koskevia kansallisten toimivaltaisten viranomaisten eläkemaksuosuuksia tosiasiallisiin lukuihin, eikä se ole suunnitellut toimivansa näin; kehottaa viranomaista toteuttamaan asiaa koskevia toimia;

7. panee merkille, että viranomaisella ei ole oikeusperustaa vaatia kauppatietorekistereiltä, että riippumattomat tarkastajat varmentavat niiden luvut; panee merkille viranomaisen vastauksen, jonka mukaan kauppatietorekistereiltä perittäviä maksuja koskevaa delegoitua asetusta olisi muutettava, jotta laskentajärjestelmä voidaan yhdenmukaistaa komission sisäisen tarkastuksen suositusten mukaisesti; panee lisäksi merkille, että viranomainen toimitti vuonna 2020 komissiolle ehdotuksia ja antoi ne tiedoksi tilintarkastustuomioistuimelle tämän asian käsittelemiseksi;

Toiminnan tuloksellisuus

8. panee tyytyväisenä merkille, että viranomainen on ottanut käyttöön tiettyjä toimenpiteitä, kuten keskeisiä tulosindikaattoreita, arvioidakseen toiminnastaan saatavaa lisäarvoa, ja muita toimenpiteitä parantaakseen talousarviohallintoaan ja että näitä ovat analysoitujen riskiaiheiden määrä, peruutettujen maksumäärärahojen osuus sekä henkilöstön vaihtuvuusaste;

9. panee merkille, että viranomainen tarkasteli uudelleen vuoden 2020 vuotuisen työohjelmansa keskeisiä tulosindikaattoreita keskittyen vaikutusten mittaamiseen; panee lisäksi merkille, että viranomainen tarkastelee edelleen työtään laadullisesti laatimalla tapauskohtaisia sisäisiä arviointeja tai kokoamalla hankkeista saatuja kokemuksia;

10. panee merkille, että viranomainen tekee yhteistyötä kahden muun Euroopan valvontaviranomaisen eli Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen ja Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) kanssa Euroopan valvontaviranomaisten yhteiskomitean välityksellä; panee merkille, että yhteiskomitea käsittelee monialaisen kehityksen mikrotason vakauden valvontaa koskevia analyyseja, rahoitusvakauteen liittyviä riskejä ja haavoittuvuuksia, finanssiryhmittymien valvontaa, kirjanpitoa ja tilintarkastusta, vähittäissijoitustuotteita sekä kuluttajien ja sijoittajien suojelua; toteaa, että yhteiskomitealla on myös tärkeä rooli tietojenvaihdossa Euroopan järjestelmäriskikomitean (EJRK) kanssa sekä EJRK:n ja Euroopan valvontaviranomaisten välisen suhteen kehittämisessä; panee merkille, että viranomainen ja energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto allekirjoittivat vuonna 2013 myös yhteisymmärryspöytäkirjan, jolla luotiin puitteet tietojenvaihdolle silloin, kun molempien unionin elinten sääntelytehtävät ovat samat energian tukkumarkkinoilla, mikä kattaa hyödyke- ja johdannaissopimusten kaupan; panee merkille, että viranomainen jakaa tilinpitäjän tehtävän EPV:n kanssa ja että suurin osa sen hankinnoista on yhteisiä hankintoja muiden virastojen ja komission kanssa; panee lisäksi merkille, että viranomainen on pannut täytäntöön hallinnon digitalisointiohjelmansa, joka perustuu yhteisiin tietoteknisiin ohjelmistoihin, joiden käyttäjinä olevat kuusi unionin virastoa tekevät yhteistyötä tiedottaakseen parhaista käyttäjäkäytännöistä ja uusista versioista;

11. toteaa, että covid-19-pandemian vaikutuksen johdosta viranomainen saattoi vuonna 2020 päätökseen 81,5 prosenttia vuotuiseen työohjelmaansa sisältyvistä toimista, mikä merkitsee 13,5 prosentin lisäystä vuoteen 2019 verrattuna;

12. panee merkille, että viranomainen on tyytyväinen parlamentin myönteiseen arvioon viranomaisen toimista kestävän rahoituksen alalla, jotta voidaan varmistaa kestävyysvaikutuksia ja riskejä koskeva avoimuus rahoitustuotteiden ja -markkinoiden osalta; panee tyytyväisenä merkille, että viranomainen osallistuu edelleen aktiivisesti kestävyyttä koskevan unionin sääntelykehyksen ja käytännön kehyksen kehittämiseen, mikä on tarpeen Euroopan vihreän kehityksen ohjelman poliittisten tavoitteiden ja kiireellisten aikataulujen saavuttamiseksi erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/95/EU ([2]), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/2088 ([3]) sekä Euroopan

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/95/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, neuvoston direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta tietyiltä suurilta yrityksiltä ja konserneilta edellytettävien muiden kuin taloudellisten tietojen ja monimuotoisuutta koskevien tietojen julkistamisen osalta ETA:n kannalta merkityksellinen teksti (EUVL L 330, 15.11.2014, s. 1).

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/2088, annettu 27 päivänä marraskuuta 2019, kestävyyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla (EUVL L 317, 9.12.2019, s. 1).

parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 ([4]) osalta; panee tältä osin tyytyväisenä merkille viranomaisen 6. helmikuuta 2020 julkaiseman kestävän rahoituksen strategian, jossa muun muassa asetettiin etusijalle kestävyyden sisällyttäminen yhteen oppaaseen;

Henkilöstöpolitiikka

13. panee merkille, että 31. joulukuuta 2020 henkilöstötaulukosta oli täytettynä 76,11 prosenttia ja että unionin talousarviossa hyväksytyistä 226 väliaikaisesta toimesta 172 oli täytettynä (verrattuna 210 hyväksyttyyn toimeen vuonna 2019); panee merkille, että vuonna 2020 viranomaisen palveluksessa työskenteli lisäksi 68 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 10 kansallista asiantuntijaa;

14. panee merkille viranomaisen ylemmän johdon sukupuolijakauman ja toteaa, että kolme viidestä on naisia; panee merkille viranomaisen johtokunnan sukupuolijakauman ja toteaa, että kolme kuudesta on samaa sukupuolta; panee edelleen merkille viranomaisen koko henkilöstön sukupuolijakauman, jossa 134 henkilöä 250:stä on miehiä; toteaa kuitenkin, että uuden henkilöstön palvelukseenotossa ja ylennysten yhteydessä viranomaisen olisi pidettävä mielessä, että ehdokkaiden taidot, osaaminen ja kokemus ovat tärkeimpiä tekijöitä; toteaa, että olisi myös muistettava henkilöstön tasapainoisen maantieteellisen jakauman tarve;

15. panee merkille, että viranomaisen työmäärä lisääntyi suunnitellusti vuonna 2020 ja että se sai 16 uutta virkaa, jotka sisältyivät monivuotiseen rahoituskehykseen 2020; panee merkille, että viranomainen myös kohdensi uudelleen virkoja sisäisesti voidakseen jatkaa osallistumistaan pääomamarkkinaunionia koskevaan ohjelmaan ja hallitakseen viranomaisen toimintaan kohdistuvaa painetta, joka johtuu Yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta unionista; panee lisäksi merkille, että viranomaisen oli vuonna 2020 tarkistettava työohjelmaansa, lykättävä tiettyjä suunniteltuja tehtäviä ja toteutettava uusi henkilöstön sisäinen uudelleenkohdentaminen covid-19-pandemian aiheuttamaan kriisiin vastaamiseksi;

16. panee tyytyväisenä merkille, että kun etätyöjärjestelyt otettiin käyttöön covid-19-pandemian seurauksena, viranomainen järjesti verkkotapaamisia henkilön ihmisarvon suojelua sekä työpaikkakiusaamisen ja seksuaalisen häirinnän ehkäisemistä koskevien toimintaperiaatteidensa mukaisesti; pitää myönteisenä, että vuonna 2020 häirintätapauksia ei ilmoitettu, tutkittu tai viety tuomioistuimeen;

Hankinnat

17. panee merkille viranomaisen pyrkimykset luoda synergioita muiden unionin virastojen kanssa yhteisillä hankintamenettelyillä; panee merkille, että vuonna 2020 viranomainen osallistui 20 uuteen toimielinten väliseen hankintamenettelyyn muiden virastojen, komission ja Euroopan parlamentin kanssa, mukaan lukien yksi viranomaisen itsensä johtama menettely; kannustaa viranomaista jatkamaan synergioiden kehittämistä muiden unionin elinten kanssa;

18. panee merkille, että vuonna 2020 viranomainen hyötyi enemmän kuin koskaan kaikkien rahoitus- ja hankintaprosessiensa täydellisestä digitalisoinnista paperittoman järjestelmän käyttöönoton ansiosta; panee merkille, että viranomainen jatkoi hallinnollisia prosessejaan pandemian aikana ja paransi tehokkuuttaan digitaalisten allekirjoituskäytäntöjen lisäämisen myötä;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

19. toteaa, että 27,66 prosenttia viranomaisen talousarviosta tulee valvonnan kohteena olevilta organisaatioilta perittävistä maksuista; panee merkille, että toimenpiteitä on toteutettu eturistiriitojen lieventämiseksi ja että unionin elimet ja ulkopuoliset tarkastajat ovat tarkastaneet kyseiset rakenteet ja prosessit; kehottaa viranomaista tiedottamaan toteuttamistaan toimenpiteistä edelleen vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle, jotta varmistettaisiin, ettei eturistiriitoja ilmene;

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13).

20. panee merkille, että kun otetaan huomioon covid-19-pandemian vaikutukset ja markkinoiden suuret heilahtelut keväällä 2020, viranomaisen johtokunta muutti henkilöstöä koskevia eettisiä toimintaperiaatteita ottaakseen käyttöön mahdollisuuden kieltää yleisesti rahoitusvälineiden kauppa väliaikaisesti tietyin edellytyksin sisäpiirikauppojen riskin ehkäisemiseksi; panee tyytyväisenä merkille, että viranomainen otti tunnollisesti huomioon Euroopan oikeusasiamiehen antamat suositukset, jotka koskivat eturistiriitojen ehkäisemistä ylimpien johtajien palvelussuhteen päättymisen jälkeisessä toiminnassa, ja sisällytti ne henkilöstöä koskeviin eettisiin toimintaperiaatteisiinsa joulukuussa 2020;

21. pitää myönteisinä toimia, joiden tarkoituksena on lisätä viranomaisen toiminnan avoimuutta raportoimalla sen henkilöstön ulkoisten sidosryhmien kanssa pitämistä kokouksista, ja on tyytyväinen siihen, että tietoihin voi tutustua viranomaisen verkkosivustolla;

22. panee tyytyväisenä merkille, että viranomainen julkistaa johtokuntansa ja ylimmän johtonsa ansioluettelot ja sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset;

Sisäinen valvonta

23. pitää myönteisenä viranomaisen sisäisen valvonnan järjestelmän vuotuista arviointia ja päätelmää, jonka mukaan järjestelmä on olemassa ja toimii hyvin; panee merkille, että viranomainen havaitsi kaikkiaan 22 puutetta, joista useimmat olivat vähäisiä ja joista yksikään ei kyseenalaistanut sisäisen valvonnan periaatteiden olemassaoloa ja moitteetonta toimintaa; panee merkille, että havaitut parannusmahdollisuudet liittyvät pääasiassa osa-alueisiin ”valvontaympäristö” ja ”valvontatoimet”; kehottaa viranomaista arvioimaan vuotuisessa arvioinnissaan nimenomaisesti tilintarkastustuomioistuimen huomautukset, joista monet ovat merkityksellisiä sisäisen valvonnan järjestelmän kannalta;

24. toteaa, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi puutteita sisäisissä kontrolleissa, jotka liittyivät työaikaan, joka viranomaiselta oli veloitettu aikaan ja resursseihin pohjautuvan IT-konsulttipalveluja koskeneen puitesopimuksen perusteella; toteaa tilintarkastustuomioistuimen havainneen, että viranomainen ei ollut toteuttanut kyseisen sopimuksen osalta riittäviä tarkistuksia todentaakseen toimipaikan ulkopuolella tosiasiassa työskenneltyjen päivien lukumäärän; toteaa edelleen, että viranomainen ei seurannut toimeksisaajan laskuttamaa työaikaa säännöllisesti, vaikka puitesopimuksen mukaan sen olisi pitänyt näin tehdä; toteaa, että viranomaisella oli näin ollen käytössään heikot kontrollit sen varmistamiseksi, että toimeksisaajalle suoritetut maksut perustuivat vahvistettuihin ajankäyttölomakkeisiin, jotka oli toimitettu oikea-aikaisesti; kehottaa viranomaista toteuttamaan asiaa koskevia toimia;

25. panee merkille, että komission sisäinen tarkastus totesi, että viranomaisen toimintoperusteista hallinnointia ja maksujenkeruuta varten käyttöön ottamat hallinto- ja valvontajärjestelmät oli suunniteltu asianmukaisesti ja pantu täytäntöön vaikuttavasti; panee merkille, että sisäisen tarkastuksen kertomuksessa esitetyistä viidestä suosituksesta neljä on jo saatettu päätökseen; panee lisäksi merkille, että viranomainen panee viimeisen näistä täytäntöön vuoden 2021 loppuun mennessä samalla kun se ottaa käyttöön toimintoperusteisen hallinnoinnin uuden tietoteknisen välineen; kehottaa viranomaista tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asian edistymisestä;

Covid-19-pandemiaan liittyvät toimet ja toiminnan jatkuvuus

26. panee merkille, että viranomainen käynnisti toiminnan jatkuvuutta koskevan suunnitelmansa ja perusti toiminnan jatkuvuuden hallintaryhmän helmikuussa 2020; panee merkille, että pandemialla oli kaiken kaikkiaan useita keskeisiä vaikutuksia viranomaiseen, muun muassa hallintoneuvoston kokousten ja muiden viranomaisen ryhmien kokousten määrän kasvu, digitalisaation sekä audio- ja videokokousten ja äänestysvälineiden käytön lisääntyminen, sosiaalisen median läsnäolon ja verkkokonferensseihin osallistumisen merkityksen lisääntyminen sekä hiilijalanjäljen pieneneminen tulostamisen ja matkustamisen vähetessä;

27. panee merkille, että vastauksena covid-19-kriisiin viranomainen vahvisti koordinointirooliaan sijoitusrahastojen valvonnassa järjestämällä kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa säännöllisiä keskusteluja markkinakehityksestä ja valvontariskeistä ja erityisesti likviditeettikysymyksistä;

Muita huomautuksia

28. panee merkille, että viranomainen jatkoi valmistautumista Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamista koskevan siirtymäkauden päättymiseen noudattaen toimeksiantoaan, joka koskee sijoittajansuojan parantamista ja vakaiden ja hallittujen rahoitusmarkkinoiden edistämistä; panee merkille, että viranomainen jatkoi järjestelmällistä analyysia Yhdistyneen kuningaskunnan eroamisen mahdollisista vaikutuksista unionin arvopaperimarkkinoihin ja finanssimarkkinoiden toimijoihin ja teki tiivistä yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten, komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan Financial Conduct Authorityn kanssa mahdollisten ongelmien lieventämiseksi;

29. panee merkille, että viranomainen tutki koko vuoden 2020 ajan sitä, miten etäkokousten käyttöä voitaisiin jatkaa pandemian jälkeen, jotta jatkossakin voidaan vähentää samaan tapaan matkustamista ja säilyttää siihen liittyvät ympäristöhyödyt; kannustaa viranomaista tekemään niin ja kehottaa sitä raportoimaan tilanteen kehittymisestä;

30. kehottaa kunnostamaan rakennukset päästöttömyysnormien saavuttamiseksi erityisesti asentamalla aurinkopaneeleja kaikkiin viranomaiselle kuuluviin rakennuksiin;

31. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 4. toukokuuta 2022 antamaansa päätöslauselmaan ([5]).

([5]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2022)0196.